

یکشنبه هفته آینده تحریم تسلیحاتی علیه ایران لغو می شود

رئیس جمهور در جلسه هیات دولت با بیان این‌که یکشنبه هفته آینده ۱۰اسل تحریم ظالمانه تسلیحاتی رفع خواهد شد، گفت: می توانیم از این تاریخ اسلحه بخریم یا بفروشیم.

حسن روحانی ادامه داد: ما برای این موضوع چهار سال با آمریکا جنگیدیم و

آنها به این در و آن در می‌زدند که چنین اتفاقی نیفتد.

وی عنوان کرد: از مسؤولان آمریکایی می‌خواهیم فقط یک موفقیت خود را در سیاست خارجی‌شان بگویند. آنها در تمام موارد شکست خورده‌اند. در مقابل مردم فلسطین، عراق و سوریه شکست خورده‌اند و جز با زور نمی‌خواهند

بررسی کتاب صبح شام به روایت حسین امیرعبداللهیان، معاون پیشین وزارت خارجه

روایت ایرانی از نبرد شام

وزارت خارجه در حوزه عربی و آفریقا را به عهده داشت از نزدیک با تحولات سوریه‌درگیربودونقش‌پررنگی‌درفعالیت‌هایکشوریمان‌درسوریه‌داشت. وی‌به‌اقتضای‌مسؤولیتی‌که‌داشت‌در‌مذاکرات‌متعددی‌که‌در‌موردبحران سوریه برگزار شد، حضور داشت و اکنون خاطرات خود را از این تحولات مکتوب کرده‌است. وی‌در‌این‌کتاب‌به‌تبیین‌مواضع‌کشورهای‌درگیر‌دربحران‌سوریه‌پرداخته و‌کمک‌های‌جمهوری‌اسلامی‌ایران‌به‌دولت‌قانونی‌سوریه‌در‌طول‌بحران‌را‌تشریح‌کرده‌است. امیرعبداللهیان همچنین توضیح داده که جمهوری اسلامی ایران چگونه‌توانسته‌به‌مقاومت‌واقدمات‌خود،نگاه‌برخی‌کشورها

، مراسم‌رونمایی‌از‌کتاب‌صبح‌شام‌که‌روایتی‌است از‌جنایت‌های‌آمریکا‌ومتحدانش‌در‌سوریه‌و‌نقش‌جمهوری‌اسلامی‌ایران‌در‌حل‌این‌بحران، دوشنبه گذشته‌با‌حضور‌برخی‌چهره‌های‌سیاسی‌و‌فرهنگی‌کشور‌و‌همچنین‌خانواده‌سردار‌شهید‌حاج‌قاسم سلیمانی برگزار شد. این کتاب که توسط انتشارات سوره مهر چاپ شده، دربرگیرنده‌خاطرات‌حسین‌امیرعبداللهیان، معاون پیشین وزارت‌خارجه و‌دستیار‌ویژه و‌مدیرکل‌امور‌بین‌الملل‌رئیس‌مجلس‌شورای‌اسلامی‌است. امیرعبداللهیان در حدود پنج سال و نیم که مسؤولیت معاونت

مریم شریف‌زاده

سیاسی

سوال مهم ابتدای بحران

یکی از سوال‌های مهم آن روز (ابتدای بحران سوریه) برای ما این بود که چگونه به دولت سوریه کمک کنیم با گروه‌های مسلح خارجی، که در شهرها جبهه گرفته و مردم را سپر قرار داده‌اند، با روش مقابله با شورش‌های شهری و ابزاری مثل خودروهای آپباش برخورد کنند.

از نیمه دوم سال۱۳۹۱شاهد شرایط بسیار سخت در دمشق و محاصره این شهر توسط گروه‌های تروریستی و مسلح بودیم. وقتی شرایط به این مرحله رسید، درخواست حکومت سوریه برای تقویت مستشاران نظامی ایران به صحنه دریافت شد و به این ترتیب جمهوری اسلامی ایران به درخواست دولت سوریه اقداماتی را آغاز کرد. این اقدامات عبارت بود از ارائه مشورت به فرماندهان ارتش و نظامیان سوریه که بتوانند مقابل تروریست‌ها بایستند.

فرمانده بی‌بدیل نبرد شام

نقش سردارسلیمانی در راس همه تلاش‌های نظام بسیار تاثیرگذار بود؛ هم در سطح نظامی و هم در سطح سیاسی، بین‌المللی، امنیتی و حتی فرهنگی و اقتصادی. سردارسلیمانی در جنگ با داعش، پس از مشورت با‌بشار‌اسد‌از‌نیروی‌هوایی‌روسیه‌کمک‌خواست‌و‌توافقی‌راهبردی‌تهران، سوریه و‌مسکو شکل گرفت. بخشی از آنچه حاصل شد نتیجه همکاری سردارسلیمانی با ژنرال‌های روسی و سوری در اتاق عملیات مشترک در دمشق بود.

به‌هم ریختن محاسبات آمریکا

آمریکایی‌ها در منطقه دچار مشکلاتی هستند که مانع آن می‌شود هرچه در ذهن دارند عملی کنند و به همه خواسته‌هایشان برسند. آمریکایی‌ها در مورد سوریه برنامه‌ریزی کرده‌بودند و می‌گفتند ۸۱ کشور برای سقوط بشار اسد با ما همراهی می‌کنند. گروه‌های مسلح و تروریست‌ها دمشق را محاصره کرده‌بودند. ابزار سازمان‌ملل را هم در اختیار داشتند. با این اوصاف رسیدن به نتیجه‌برایشان بسیار مهم و حیثیتی بود. آنها برای ساقط کردن نظام سوریه هر کاری انجام دادند. این‌که تصور شود آمریکایی‌ها قادر به کنترل همه صحنه‌ها هستند با واقعیت تطبیق ندارد. زمانی در

چارچوب‌کمک‌رسانی‌انسانی‌به‌سوریه،روزانه‌حدود ۵۰۰گامیون‌بین‌ایران،عراق‌و‌سوریه‌ترددی‌می‌کرد.با این حجم از جابه‌جایی، آمریکا‌فراتر از آنچه‌انجام‌داد نمی‌توانست کاری بکند. آنها هم محدودیت‌های خودشان را دارند. همه چیز با بمباران و قلدری و جنگ پیش نمی‌رود. آمریکایی‌ها اهدافی مثل ساقط کردن بشار اسد و تامین حداکثری امنیت اسرائیل را برای خود مشخص کرده‌بودند. به طور طبیعی، قبل از هر اقدام، محاسبه می‌کنند پاسخ احتمالی طرف مقابل چیست. می‌دانند اگر اقدامی انجام‌دهند،در‌جای‌دیگر‌ضربه‌می‌خورند.این‌عامل‌بازدارنده‌مانع‌می‌شود‌آنها‌دست‌به‌هر‌کاری‌برزنند. آمریکا‌سود و زیانش را در هر اقدام محاسبه می‌کند.

ارتباط نزدیک آمریکا‌و‌اسرائیل‌با‌تروریست‌ها

گاهی ساعت ۱۲ شب، آقای استفان دی میستورا، نماینده ویژه دبیرکل

سازمان‌ملل در امور سوریه به من تلفن می‌زد و درخواست می‌کرد به مردم بی‌گناهی که در یک شهر محاصره شده‌اند کمک کنیم تا از محاصره خارج شوند. در این مواقع به سردار سلیمانی زنگ می‌زدم و می‌گفتم سازمان‌ملل چنین درخواستی دارد. سردار سلیمانی از طریق ارتباطاتی که با مستشاران نظامی ایران‌در‌سوریه‌داشتند،آخرین‌وضعیت‌را می‌گرفتند و متوجه می‌شدیم دو سه روز است آن شهر که تحت کنترل مسلحان و تروریست‌ها بوده، به محاصره ارتش سوریه به آمده و تروریست‌ها راهی جز تسلیم یا کشته‌شدن ندارند. تروریست‌ها مورد حمایت آمریکا، عربستان و... بودند. اینها با مدیریت آمریکا به سازمان ملل فشار می‌آوردند که باید آنها را از منطقه نجات دهند. ما بارها با نمایندگان سازمان ملل در این مورد جلسه داشتیم. خانمی در میان نمایندگان سازمان ملل بود که به‌طور‌مستقیم‌با‌سران‌گروه‌های‌تروریستی‌ارتباط‌داشت و مثلاً در مقابل من از طریق تلفن‌همراه با یک مقام ارشد داعش تماس می‌گرفت و به او می‌گفت هماهنگ شده؛ شما زندانی‌ها را برای تحویل یا مبادله به فلان نقطه ببرید. ابزار سازمان ملل در بحران سوریه در خدمت اهداف سیاسی آمریکا عمل می‌کرد.

چگونه نگاه روس‌ها تغییر کرد؟

اواخر سال ۹۱ برای گفت‌وگو درباره نگرانی‌هایی که داشتیم به مسکو رفتم. همزمان مذاکراتی هم بین سرویس‌های امنیتی و نظامیان دو کشور جریان داشت.

در گفت‌وگوی پنج ساعته با آقای میخائیل باگدانف (معاون وزیر خارجه روسیه و نماینده ویژه ولادیمیر پوتین در امور سوریه)، آقای باگدانف که دیپلماتی حرفه‌ای، متخصص در امور جهان عرب و دارای روابط عمومی قوی و دوستانه‌ای بود، به شکلی روشن تلاش کرد ما را متقاعد کند برای پایان‌دادن‌به‌جنگ‌سوریه‌لازم‌است‌رئیس‌جمهور‌اسد‌از‌قدرت‌کناره‌گیری‌کند. در جلسه اول، آقای باگدانف خیلی تلاش کرد مرا قانع کند که حفظ سوریه مهم‌تر از ناآرامی بشار اسد است. شاید هم قصد داشت میزان حمایت ما از رهبری سوریه را بفهمد. ما در گفت‌وگو با آقای بشار اسد و دیگر مقامات سوری، اقدامات خودمان برای تغییر نظر روس‌ها را تشریح می‌کردیم. حسن کار این بود که آقای بشار اسد مطلع می‌شد نزد روس‌ها

نبرد نیابتی عربستان در سوریه

عربستان مایل نبود سوریه در محور مقاومت نقش‌آفرینی کند. در ثنائی بحران سوریه و با روی کار آمدن ملک سلمان و نقش‌آفرینی محمدبن سلمان (ولیعهد عربستان)، دیداری‌بین‌محمدبن‌سلمان‌و‌یک‌مقام‌امنیتی‌حکومت‌سوریه‌انجام‌شد.درخواست سوریه دست برداشتن عربستان از تامین مالی و تسلیح تروریسم تکفیری بود و درخواست طرف سعودی، فاصله گرفتن بشار اسد از مقاومت، روشن است که اسد این درخواست را نپذیرفت. علاوه بر اینها در تحلیل رفتار حاکمان سعودی نمی‌توان رقابت با جمهوری اسلامی را نادیده گرفت. اگر عربستان می‌خواست به ایران لطمه بزند و تعارض یا رقابت خود با جمهوری اسلامی را هم دنبال کند، سقوط سوریه را امتیاز بزرگی برای خود می‌دید. سقوط سوریه از نظر عربستان سعودی به معنای نابود شدن یکی از بخش‌های اصلی محور مقاومت و قطع بازوی جمهوری اسلامی ایران در منطقه بود.

آسمان عراق، کریدور هوایی

کریدور هوایی که نقش حیاتی در نجات دمشق داشت، دوستان عراقی در اختیار ما گذاشتند. آنها با‌درک‌و‌واقع‌بینانه از شرایط منطقه و تحولات مرتبط با مبارزه علیه داعش این کار را کردند. آمریکایی‌ها در این مورد حساسیت زیادی نشان می‌دادند. آنها بارها هواپیماهای ما را به صورت تصادفی در فرودگاه بغداد می‌نشانند و از عراقی‌ها می‌خواستند داخل هواپیما را تفتیش کنند. روی زمین هم شاید بیش از ۹۰۰گامیون‌و‌کامیون‌دار‌ما‌را‌که‌کمک‌های‌انسان‌دوستانه‌به‌سوریه‌منتقل می‌کردند،گروه‌های‌تروریستی‌با‌هماهنگی‌سرویس‌های‌آمریکا‌برودند.

کمک‌های انسان‌دوستانه ایران

کمک‌های انسان‌دوستانه جمهوری‌اسلامی‌به سوریه در طول بحران چندساله این کشور، شکل و کمیت یکسانی نداشت و مطابق نیازهای میدانی تعریف می‌شد.در‌مواردی‌که‌بحران‌شدت‌می‌گرفت، به‌طور‌طبیعی‌نیاز‌به‌کمک‌ها‌بیشتر‌می‌شد. در دوره تقریباً ۱۰روزه‌که دمشق در معرض سقوط قرار گرفته‌بود، حجم قابل‌توجهی‌از‌کمک‌ها‌به‌سوریه‌ارسال‌شد. این حجم از کمک‌رسانی مقطعی بود. این‌طور‌نبود‌که‌در‌طول‌شش‌یا‌هفت‌سال‌بحران، روزانه بیش از هزار دستگاه کامیون بین ایران و سوریه‌ترددکنند. برخی‌از‌آرقام‌که‌تحت‌عنوان‌کمک‌بلا‌عوض‌ایران‌به‌سوریه‌ذکر می‌شود،دور‌از‌واقعیت

نوسانات نگاه دولت‌ها در ایران نسبت به سوریه

امروز سوری‌ها وقتی با ما صحبت می‌کنند درباره کشورمان تعبیری به کار می‌برند که در ایران به کار

برده‌می‌شود.آنها‌می‌گویند درست‌است‌که‌مادر‌هشت سال جنگ صدام علیه ایران کنار ایران بودیم و هیچ‌وقت

انقلابی که از مرز شروع شود، انقلاب نیست

آمریکا و هم‌پیمانانش با در نظر گرفتن این مسائل (تحولات بیداری اسلامی در کشورهای عربی) تصمیم گرفتند وضعیت سوریه را تغییر دهند. در گام نخست قرار شد شبکه‌های العربیه و الجزیره، با فراهم کردن آتش تهیه و گلوله‌باران رسانه‌ای، مدیریت افکار عمومی را بر عهده بگیرند. اما نتیجه تبلیغات این نشد که مردم دمشق در یک خیابان یا یک میدان بزرگ تجمع مستمر کنند. این برخلاف رفتاری بود که مردم دیگر کشورهای منطقه انجام داده بودند. یعنی الگوی انقلاب در مصر، تونس، یمن، لیبی و بحرین در پایتخت سوریه تکرار نشد.

وقتی از ثمربخش بودن این روش ناامید شدند، بلافاصله در کمتر از چند روز گروه‌های مسلح خارجی را به شهر مرزی درعا وارد کردند. کسانی که کار امنیتی یا مطالعات اطلاعاتی دارند در تبیین سیر انقلاب‌ها می‌گویند، اساسا شورش یا انقلابی که از کنار مرز شروع شود انقلاب نیست. علت آن را باید در آن سوی مرز جست‌وجو و بررسی کرد که چه عنصری از خارج وارد کشور شده و ناامنی ایجاد کرده‌اند.

کاری را انجام دهند.

روحانی افزود: آن لحن بی‌ادبانه‌ای را که حتی یک مدیر در جمع کوچک از آن کلمات استفاده نمی‌کند از مسؤولان آمریکا دیدیم. اینها نشان می‌دهد ملت ایران آنها را عصبانی کرده و به‌زانو درآورده‌است./ایرنا

امیرعبداللهیان در گفت‌وگو با جام جم

از دلایل نوشتن این کتاب می‌گوید:

حاج قاسم گفت خاطراتت را منتشر کن

چه شد تصمیم گرفتید خاطرات خود را بحران سوریه را منتشر کنید؟ چرا مقطع فعلی را برای این کار انتخاب کردید؟

بنده براساس عادت، تلاش می‌کنم در هر جایگاهی که بوده‌ام حتی به‌عنوان کارشناس، تا جایی که بتوانم خاطراتم را اگر به صورت روزانه هم امکان ثبت آن نباشد، یک روز در میان، در پایان هفته یا در مقاطع مهم تحولاتی که به نوعی خودم درگیر آن هستم، ثبت کنم. البته ما به عنوان دیپلمات و بر اساس اساسنامه وزارت خارجه برای انتشار خاطرات محدودیت‌هایی داریم، اما در عین حال به دلیل سرعت تحولات و پیچیدگی آن همچنین شک و تردیدهایی که در فضای مجازی در مورد بسیاری از موضوعات وارد می‌کنند، احساس کردم می‌توان این خاطرات را منتشر کرد. همان‌طور که می‌بینید مباحث مختلفی در فضای مجازی مبنی بر چرایی ورود به پروسه جنگ تحمیلی، مدت زمان به طول انجامیدن آن و نوع عملکرد دفاعی ایران در این جنگ مطرح می‌شود. همچنین موضوعات دیگری مربوط به این‌که تحولات سوریه و عراق چه ارتباطی به ایران دارد منتشر می‌شود، بر همین اساس و برای این‌که ارتباط این تحولات با امنیت ملی کشورمان دیده شود، انگیزه شخصی خودم این بود تا جایی که بتوانم مقداری از این خاطرات را منتشر کنم؛ اما هیچ زمانی دست به کار نشده و اقدام به انتشار آن نکردم تا این‌که چند ماه قبل از آسمانی شدن سردار سلیمانی ایشان در یکی از دیدارها به من توصیه کردند خوب است خاطرات خود را منتشر کنم تا نسل فعلی و آینده در جریان تحولات باشند. البته قبل از این موضوع هم همیشه یک جلد از کتاب‌هایی را که می‌نوشتم برای ایشان ارسال می‌کردم و سردار سلیمانی مقالات علمی بنده را نیز دیده بودند.

باتوجه به اشرافی که نسبت به تحولات در سایر کشورهای عربی دارید، آیا در آن موارد نیز شاهد انتشار کتاب خاطرات از سوی شما خواهید بود؟

از ابتدا تا انتهای کتاب صبح شام، تاریخ نگاری‌ها و وقایع نگاری‌ها در قالب روایت است و در واقع اولین روایت ایرانی از تحولات منطقه و سوریه نوشته شده‌است. شاید بخش‌هایی از این کتاب در مورد مصر، عراق و سایر کشورها از غرب آسیا و شمال آفریقا و راجع به تحولات کلی منطقه از بیداری اسلامی از سال ۲۰۱۱ تاکنون باشد اما تمرکز اصلی در این جلد بر تحولات سوریه است. البته تلاش کردم در این موضوع بیشتر از منظر امنیت ملی ایران یا تاثیر امنیت منطقه بر امنیت کشور و چرایی حضور و نحوه عملکردمان در منطقه در راستای تامین حداکثری امنیت ملی و منطقه‌ای در قالب تحولات و فراز و نشیب‌های رخ داده به رشته تحریر درآورم.

در بخشی از این کتاب عنوان کرده‌اید این‌گونه نیست که در امور اساسی سیاست خارجی، دولت‌ها بر مبنای سلاقی خود تصمیم بگیرند به همین دلیل سیاست خارجی ایران هر چند ممکن است در روش‌ها، سلاقی متفاوتی را در دولت‌های مختلف تجربه کند؛ اما در خطوط کلی و راهبردی نظام است که تصمیم می‌گیرد. این در حالی است که برخی معتقدند دستگاه دیپلماسی کشورمان در بعضی مقاطع، آن‌طور که باید و شاید نتوانسته نقش پررنگی در تحولات سوریه ایفا کند. نظر جنابعالی در مورد عملکرد دولت در مورد تحولات مربوط به سوریه چیست؟

اساس سیاست خارجی کشورها تابع یک چارچوب مشخص و روشن است، همان‌طور که می‌بینیم در رقابت‌های انتخاباتی جمهوریخواهان و دموکرات‌ها نیز درباره اصول سیاست خارجی خود اختلاف نظری با هم ندارند بلکه تاکید هم می‌کنند که سیاست خارجی ما در اصول تغییر نخواهد کرد بلکه ممکن است دو حزب اصلی حاکم بر آمریکا در روش‌ها و سلیقه‌های پیگیری اجرای سیاست خارجی تفاوت دیدگاه‌هایی داشته‌باشند.

سیاست خارجی ایران در چارچوب قانون اساسی مصوب و اسناد بالادستی نظام کاملا روشن و مشخص است اما در نحوه عملکرد اجرایی و نگاه و رفتار دولت‌ها تفاوت وجود دارد. در هر صورت اگر بخواهم به طور مشخص در مورد سوریه صحبت کنم باید بگویم در این موضوع نظام، تصمیم راهبردی و دقیق خود را اتخاذ کرده و دولت‌ها تلاش کرده‌اند در چارچوب این تصمیم گام‌هایی را بردارند؛ اما معتقدم گام‌های دولت‌ها صرف‌نظر از این‌که کدام دولت مستقر بوده (دولت روحانی و احمدی نژاد) در موضوع تحولات سوریه و منطقه آن شتاب، سرعت، دقت و همراهی که می‌بایست با اسناد بالادستی و نگاه راهبردی نظام می‌کردند به خوبی انجام نشده‌است.

چه عواملی در زمینه این عدم همراهی‌ها دخیل بوده‌است؟

این موضوع عوامل و دلایل مختلفی دارد که باید در جای دیگری مورد بحث و بررسی قرار گیرد، اما در عین حال به این معنا نیست که بگویم دولت‌ها در مقابل راهبرد و استراتژی نظام در قبال منطقه و سوریه، قرار داشته‌اند بلکه اولویت‌ها در دولت‌ها بعضا بالا و پایین و متفاوت بوده و نتایج آن این شده است که ما در یک جاهایی که می‌توانستیم با سرعت بیشتر به نتایجی که در راهبردمان در حوزه تحولات منطقه ترسیم شده‌است برسیم این اتفاق نیفتد و نگاه متفاوت دولت‌ها موجب شد جاهایی سرعت کند شود.

در بخشی از مراسم رونمایی کتاب گفته بودید بخش‌هایی از خاطرات‌تان در مورد سوریه در این کتاب چاپ نشده‌است. دلیل آن چه بوده‌است؟

برای انتشار بخش‌های دیگر خاطراتم حداقل به چند سال زمان نیاز است زیرا به دلیل طبقه‌بندی آن مطالب، در حال حاضر امکان بیان آنها در قالب خاطرات وجود ندارد و در زمان دیگری که امکان نشر آن وجود داشته‌باشد حتما این اقدام را انجام خواهیم داد.